

4. Костюк Г. Психологія / Г. Костюк. – К.: Радянська школа, 1956. – 540 с.
5. Лук'яненко Ж. Формування творчих здібностей молодших школярів у навчально-виховному процесі / Ж. Лук'яненко // Викладання і виховання в початкових класах національної школи: навч. посіб. – Кривий Ріг: КДПУ, 1999. – Вип. 4. – С. 35-37.
6. Освітні технології: навч.-метод. посібник / за заг. ред. О.М. Пекоти. – К.: А.С.К., 2001. – 256 с.
7. Сисоева С.О. Основи педагогічної творчості вчителя: навч. посіб. / С.О. Сисоева. – К.: ІСДОУ, 1994. – 112 с.
8. Теплов Б. Проблемы индивидуальных различий / Б. Теплов. – М.: Академия пед. наук РСФСР, 1961. – 260 с.
9. Gilford I.P. A psychometric approach to creativity. University of Southern California, 1986. – 314 p.

Кондратенко Р.В.

ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА ЯК СКЛАДОВА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Автор статті звертає увагу на важливість організації в педагогічному процесі ВНЗ різних видів практик студентів спеціальності «Дошкільна освіта» на кожному курсі; розкриває основні завдання, етапи її проведення.

Ключові слова: навчальна взаємодія, студенти, педагогічна практика, дошкільний навчальний заклад.

Одними з перших питань підготовки фахівців для дошкільного виховання займалися зарубіжні педагоги (Ф.Фребель, П.Кергомар, О.Декролі, Дж.Дьюї, М.Монтессорі). У вітчизняній педагогіці велику увагу становленню вихователів для праці у національному дитячому садочку приділяли С.Русова, Н.Лубенець. Обґрунтовані вимоги щодо професійних вмінь, функцій, особливостей педагогічної діяльності вихователів дошкільних навчальних закладів розкриті в працях Р.Буре, Н.Горлової, Н.Грабовець, Г.Гуркіної, О.Кононко, Л.Семушиної, Т.Титаренко, Л.Островської та ін.

У результаті аналізу ряду наукових робіт, а також спираючись на дослідження з дошкільної педагогіки й психології провідних вітчизняних вчених Л.Артемової, Г.Беленької, А.Богущ, К.Волинець, Н.Гавриш, С.Кулачківської, І.Лапченко, М.Маповець, Т.Поніманської, можемо зазначити, що підготовка майбутніх вихователів у вищих навчальних закладах вимагає нових підходів.

Метою нашої статті є висвітлення особливостей організації всіх видів педагогічної практики студентів «Дошкільної освіти» кафедрою дошкільної освіти Криворізького державного педагогічного університету.

Виклад основного матеріалу. Готовність висококваліфікованого спеціаліста до педагогічної діяльності розглядається науковцями як

поєднання багатьох компонентів в єдину систему теоретичної (загальнопедагогічної та методичної), психолого-моральної (психологічної) і практичної підготовки студентів. Зокрема під час педагогічної практики у студентів закріплюються відповідні знання, формуються перші професійні уміння. Деякі вчені розглядають уміння відповідно до компонентів педагогічної діяльності. Так, Я. Коломинський, Є. Панько, С. Ігумнов у педагогічній діяльності вихователя дошкільного закладу розрізняють такі уміння: конструктивні (уміння проектувати, планувати свою та дитячу діяльність, переробляти подану інформацію, передбачати ускладнення в роботі), організаторські (вміння організовувати різноманітну діяльність дітей, активізувати та застосовувати свої знання та досвід, комунікативні (уміння взаємодіяти з дітьми, здійснювати підхід до кожної дитини) та гностичні (уміння аналізувати, пізнавати своїх вихованців, особливості їхнього розвитку, спостерігати за внутрішнім світом дитини, розуміти його) [2, с. 316-319].

У процесі організації кожного виду педагогічної практики враховуємо цикли навчальної взаємодії між викладачем і студентами або між студентами, які обґрунтувала Г. Беленька, вивчаючи проблему професійного становлення майбутнього вихователя дошкільного закладу. Дослідниця сформулювала й розкрила основні цикли взаємодії, зокрема різновиди, які виникають:

- під час адаптації, вивчення умов співпраці й формування особистісних стосунків між всіма членами взаємодії. Для взаємодії характерним є автономність виконання дій учасниками педагогічного процесу, вимогливість викладача, дотримання соціальних ролей у системі "вчитель – учень" (I курс);

- у період засвоєння, усвідомлення основного матеріалу навчального курсу. Взаємодія визначається або самостійною діяльністю студентів, що підтримується і скеровується викладачем, або спільним характером, за якого викладачеві притаманна спонукальна підтримана дія (II-III курс);

- у період поглиблення та розширення знань, розгортання активної взаємодії. Взаємодія визначається високим рівнем самостійності студентів, змінами у напрямі від саморегуляції психічних процесів, станів і дій до самоспонукування у виконанні навчальних завдань, до самоорганізації власної діяльності студентів (IV-V курс) [1, с. 136].

Названі цикли навчальної взаємодії вказують на те, що вони виникають у певній послідовності і мають процесуально-технологічний характер.

Педагогічна практика для студентів спеціальності «Дошкільна освіта» проходить впродовж п'яти років і має такі види:

I курс – ознайомлювальна практика в групах дошкільного віку. Метою цього виду практики є формування у студентів цілісного уявлення про навчально-виховний процес у сучасному дошкільному навчальному закладі. Під час проходження практики студенти здійснюють екскурсії, в

ході яких знайомляться з різними типами дошкільних навчальних закладів (ДНЗ загального розвитку, ДНЗ з групами компенсуючого типу, комбінований ДНЗ, ДНЗ з групами санаторного типу, навчально-виховний комплекс). У процесі відвідування бази практики студенти ознайомлюються з особливостями навчально-виховного процесу у групах дошкільного віку відповідно програмно-методичних документів (Базового компоненту дошкільної освіти в Україні та Коментаря до нього, Базової програми розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі»), набувають умінь вести записи спостережень, аналізувати і узагальнювати отриману інформацію, правильно оформлювати документацію, виховується інтерес до праці вихователя.

II курс – навчальна практика у групах раннього віку, метою якої є формування у студентів уявлення про сучасні методи та форми організації життєдіяльності дітей раннього віку. Впродовж усієї практики в майбутніх педагогів формуються уміння аналізувати роботу вихователя зі створення умов для повноцінного розвитку дітей до 3-х років, а також розвиваються уміння здійснювати психолого-педагогічне дослідження особливостей розвитку дітей раннього віку. Особливістю даної практики є те, що аналіз роботи вихователя студенти здійснюють за 7 лініями розвитку дітей відповідно до змісту Базової програми «Я у Світі».

III курс – навчальна практика в групах старшого дошкільного віку. Мета практики: формування у студентів цілісного уявлення про особливості педагогічної взаємодії між вихователем і старшими дошкільниками та оволодіння функціями діяльності вихователя у групі старшого дошкільного віку. Під час практики для студентів створюються умови для цілеспрямованої науково обґрунтованої роботи, спрямованої на забезпечення готовності дітей до навчання й виховання в школі. Практиканти ретельно вивчають і досліджують «Портрет дошкільника напередодні його вступу до школи», складають організаційно-педагогічний проект «Готовність дитини до школи».

Цікавою і одночасно, на думку студентів, складною є *педагогічна практика в літньо-оздоровчий період у групах раннього віку на III курсі*. Метою практики є поглиблення знань студентів з фахових дисциплін, оволодіння ними професійних умінь, необхідних для догляду, розвитку, навчання і виховання дітей раннього віку. Новизна практики полягає в тому, що студенти повинні самостійно проводити розвивально-виховну роботу з дітьми перших трьох років життя, враховуючи їх вікові та індивідуальні особливості, а також аналізувати процес адаптації дітей раннього віку в літній період до умов ДНЗ, проводити психолого-педагогічне спостереження за розвитком дитини. Спостереження засвідчили, що практиканти відчувають утруднення щодо знаходження оптимальних педагогічних методів та прийомів, які забезпечать полегшення у звиканні дітей до умов суспільного виховання. Тому педагоги та психологи кафедри дошкільної освіти під час

консультативних годин надають майбутнім вихователям правильну установку на те, що успіх у роботі залежить від відповідального ставлення до виконання своїх обов'язків, глибоких знань та умінь з психології та педагогіки розвитку й виховання дітей раннього віку.

IV курс – виробнича практика в групах дошкільного віку. Під час практики відбувається поглиблення й закріплення теоретичних знань, набутих студентами в університеті, забезпечення розуміння майбутніми вихователями особистісних, вікових та індивідуальних особливостей дітей четвертого, п'ятого, шостого років життя. Практиканти оволодівають способами і тактикою спілкування, яке забезпечує встановлення особистісно орієнтованої взаємодії з дитиною, набувають умінь визначати мету та планувати зміст роботи, цілеспрямовано відбирати методи, засоби, прийоми організації навчально-виховного процесу, прогнозувати результати їх застосування, враховувати динаміку розвитку кожної дитини і всіх дітей групи. Студенти проводять низку педагогічних заходів з дітьми (заняття, ігри, бесіди, прогулянки та інші режимні процеси у повсякденні), які відвідують, аналізують і оцінюють вихователь-наставник вікової групи, керівник ДНЗ, викладачі кафедри дошкільної освіти. Методисти, які закріплені за базовим ДНЗ, систематично надають консультації студентам з питань організації навчально-виховного процесу за конкретною темою, по складанню індивідуального плану, з методики проведення різних видів практичної діяльності тощо.

На *V курсі – виробнича практика* відбувається за трьома напрямками: організаційно-методичний, інспекторсько-методичний та педагогічний. На кожному етапі студенти виконують конкретні завдання. На організаційно-методичній практиці вони ознайомлюються з організацією діяльності ДНЗ, зі змістом роботи вихователя-методиста і керівника ДНЗ, спостерігають та аналізують освітній процес ДНЗ, проводять різноманітні форми методичної роботи з педагогами.

Поглиблення теоретичної підготовки студентів до управлінської діяльності в органах управління в системі дошкільної освіти, формування професійних вмінь, необхідних для виконання управлінських функцій відбувається під час інспекторсько-методичної практики. Тут формуються й закріплюються вміння аналізувати діяльність дошкільних закладів, добираючи відповідні методи контролю, ознайомлюються з організацією роботи районного методичного кабінету з дошкільної освіти, заходами із керівниками та педагогами ДНЗ, із громадськістю.

Педагогічна практика передбачає формування всіх сфер професійної компетентності майбутніх фахівців під час взаємодії з дошкільниками та оволодіння функціями діяльності вихователя дошкільного навчального закладу із викладанням англійської мови; розвиток умінь у студентів обирати педагогічні технології, адекватні пріоритетні завданням розвитку і виховання на даній віковій сходинці і

Таким чином, в процесі педагогічної практики у студентів спеціальності «Дошкільна освіта» виховується інтерес до майбутньої професії, доброзичливе ставлення до дітей, відповідальність, педагогічна культура, оптимістична професійна позиція, прагнення до професійного самовдосконалення, бажання активно і творчо впроваджувати в практику роботи сучасних ДНЗ кращі здобутки в галузі дошкільної освіти.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Беленька Г. В. Вихователь дітей дошкільного віку: становлення фахівця в умовах навчання / Ганна Володимирівна Беленька. – К. : Світлич, 2006. – 304 с. – (Б-ка журн. "Дошк. виховання").
2. Коломинский Я. Л. Психическое развитие детей в норме и патологии: психологическая диагностика, профилактика и коррекция / Я. Л. Коломинский, Е. А. Панько, С. А. Игумнов. – СПб. : Питер, 2004. – 480 с.

Кіпрічова Н.І.

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ПЛАНУВАННЯ ТЕАТРАЛІЗОВАНО-ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

В статті висвітлено досвід роботи КСДНЗ № 303 щодо використання технології психолого-педагогічного проектування в організації роботи з педагогічними кадрами та дітьми.

Ключові слова: театралізовано-ігрова діяльність, психолого-педагогічне проектування, етапи проекту, педагоги, діти.

Театралізована діяльність дітей традиційно розглядається в дошкільній педагогіці як один з видів сюжетно-рольової гри, побудованої на матеріалі літературних текстів.

Л.Артемова поділяє театралізовані ігри залежно від їх виду та специфічного сюжетного рольового змісту на дві основні групи: режисерські ігри та ігри-драматизації [7, с. 49].

У режисерській грі дитина як режисер і водночас «голос за кадром» організовує театральну-ігрове поле, акторами і виконавцями в якому є ляльки. В іншому випадку акторами, сценаристами, режисерами виступають самі діти, які під час гри домовляються про те, хто яку роль виконуватиме, що робитиме. Ігри-драматизації створюються за готовим сюжетом із літературного твору або театральної вистави. План гри та послідовність дій визначені заздалегідь.

Л.Артемова, Н.Ветлугіна наголошують на природні поєднання літературної і театралізованої діяльності, адже дійсність літературного тексту, казковість образів, виразність мовлення спонукають дітей до інсценування, імпровізації і виконання творчих завдань.

Завдання і зміст театралізовано-ігрової діяльності визначені Базовим компонентом дошкільної освіти в Україні у сфері «Жультура»,